

Sörgyári capriccio

Art Quarter Budapest az egykori Haggenmacher Sörgyárban

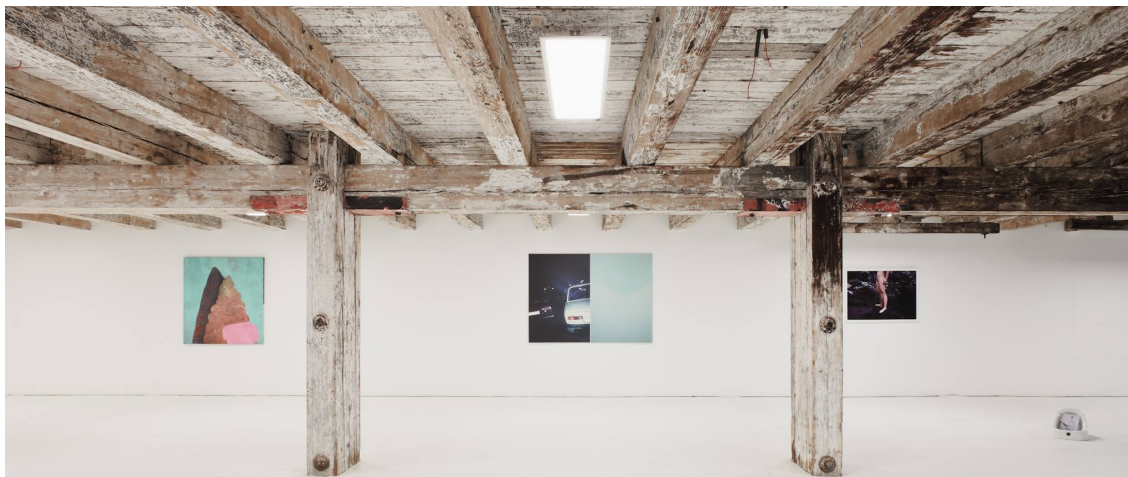
Tanszéki terv 1.
2020/2021 tavasz

Tárgyfelelős: [Kronavetter Péter DLA](#) egyetemi adjunktus, [Zsuffa és Kalmár](#)
Oktatók: [Fejérdy Péter DLA](#) egyetemi docens, [Fejérdy és Bartók](#)
[Kemes Balázs DLA](#) egyetemi adjunktus
[Vannay Miklós DLA](#) egyetemi adjunktus
Meghívott oktatók: Sámson Kinga doktorandusz hallgató, [M Építész Iroda](#)
Zöldi Sára építész, [Hetedik Műterem](#)

Hogyan talál otthonra egy inspiráló, egykor sörgyárként működő ipari környezetben egy kulturális, művészeti központ? Hogyan viszonyulhatnak az új funkció közösségi terei az ipari örökséghez? Miképp inspirálhatja a művészek munkája a tervezést? A tavaszi TT1 kiírásunk az ipari örökség újra- és továbbbrazolásával foglalkozik.

2021 tavaszán a TT1 tárgy tervezési helyszíne az egykori [Haggenmacher Sörgyár budafoki ipari épületeiben működő Art Quarter Budapest](#) lesz. A terület első épületei Promontoron (a mai Budafokon), a Borhegy (Weinberg) lábánál 1860-tól Böldner és Kovács Frigyes építésszek tervei szerint épültek, a Frohner család sörfőzdéjét Haggenmacher Henrik 1867-ben vásárolta meg. A Haggenmacher Sörgyár a Dreher Antal-féle kőbányai sörgyár mellett a XIX. század második legjelentősebb sörüzeme volt, a gyár több bővítése után az 1930-as évekig folyt termelés, ez után főként raktárként használták az együttest. A gyárépületek alatt Budafok izgalmas pincerendszere húzódik.

Az egykori gyárépületekben lassan egy évtizede működő [Art Quarter Budapest](#) egy privát kezdeményezésből született, független kulturális intézmény, dinamikusan fejlődő kortárs művészeti központ. A részben felújított ipari épületegyüttesben számos hazai kortárs képzőművész műterme és kreatív vállalkozás bázisa található. Az AQB nemzetközi művészeti rezidencia programot működtet, kísérleti zenei stúdióknak (Spatial Sound Institute) ad helyet, míg kiállítótere, a Project Space egyedi hangulatú kiállításaiival várja a közönséget. Mára az AQB-ben a legkülönbözőbb művészeti ágak képviselői találtak otthonra, a zenétől az iparművészeten és táncművészeten át a képzőművészetig, a házat kreatív nemzetközi közösség lakja be.

Könyv és záró prezentáció

A félévet záró prezentáció során, ha a pandémia miatt bevezetett korlátozások is engedik, az AQB tetőteraszán mutatjuk be az elkészült terveket. A közös gondolkodás eredményeit, akárcsak 2018-ban és 2019-ben (TT1 korábbi féléveinek munkáját összefoglaló füzetek megtalálhatóak [itt](#) és [itt](#)) év végén ismét nyomtatott szubjektív atlaszban, tanulmányfüzetben mutatjuk be.

Kutatásunk a félév során mindig tervezés alapú. A rendelkezésre álló idő rövideje miatt tudatosan egyetlen kép vagy makett készítésére fókuszálunk, amelynek tervezése során a sebészeti műtétek analógiájára a valóság jelentős részét (az egész testet) letakarjuk, csak a beavatkozás területére koncentrálnunk. Munkánk során folyamatosan egységes nyelvezetet, formátumot és kötött műfajokat használunk - egyrészt a majdani kötet tartalmának összefogása, másrészt az adott műfajokban való jártasság megszerzése miatt. A kötet szerves részét képezik az egyes feladatokhoz írt kísérőszövegek is.

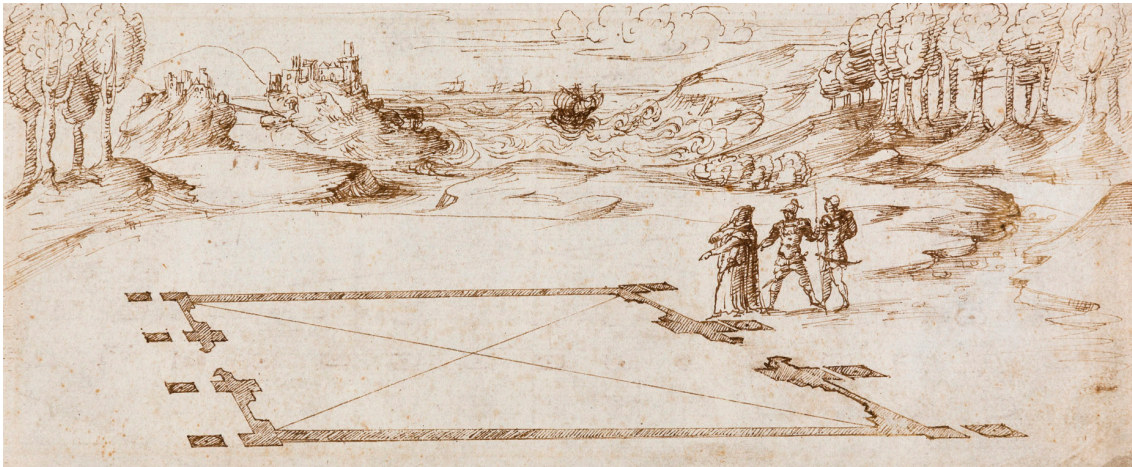
Olvasókönyv

A félév elején a tárgy tematikájához kötődően olvasó-kötettel (reader) segítjük a tervezési munkát. A szövegek csupán ajánlott olvasmányként szolgálnak, de mindkét feladat kiírásához, témájához, munkamódszeréhez kapcsolódnak, így ezen kiemelt olvasmányok átolvasását mindenképp javasoljuk az adott órák előtt.

Konzulensi párosok

A 2 fős csoportok mindkét feladat esetében konzulensi párosokkal dolgoznak közösen:

	1. feladat	2. feladat
1-4. csoport	Vannay Miklós DLA Sámson Kinga	Kronavetter Péter DLA Zöldi Sára
5-8. csoport	Kronavetter Péter DLA Zöldi Sára	Fejérdy Péter DLA Kemes Balázs DLA

0. feladat - KÉPEK

Két tervezési feladat kapcsán az épített örökség és a kortárs elemek viszonyának folytonos újra- és továbbrajzolásával foglalkozunk. Munkánk során a következetes és tudatos koncepcióalkotást, valamint ennek gondos kifejtését gyakoroljuk, nagy hangsúlyt fektetve a tervek rajzi és képi világára.

A félév elején a hallgatói csoportok a következő, egyedi képi világokról, stílusokról, trükkökről, technikákról készülnek fel és tartanak rövid beszámolókat egymásnak:

- Santa Maria Maggiore alapításának története (+ Ruhr vidék, Project Schachtzeichen)
- Pietro Lorenzetti és a sienai iskola (téri ábrázolások a kora reneszánszban)
- Sigurd Lewerentz és shakerek (talányos axonometriák)
- Humphry Repton's Red Books (beavatkozások látványos bemutatása)
- Atelier Bow-Wow perspektívikus metszetei
- Junya Ishigami rajzai
- Elding Oscarson térbeli ábrázolásai
- TEd'A Arquitectes részletező vonalas rajzai
- Hieronymus Bosch, Pieter Bruegel és az enumeráció (Umberto Eco: A lista mámora)
- Caruso St John Kalmar-i térrekonstrukciójának rajzai (kifordított homlokzatok)

A félév két feladata során a megismert képi nyelvek inspirációként való felhasználása, a féléves feladatokban ezek átíratának, parafrázisainak létrehozása nagyon is elképzelhető, de a félév során szívesen ajánljuk további inspirációs forrásként:

- <https://drawingmatter.org> (építészeti grafikával kapcsolatos rövid tanulmányok és cikkek)
- <https://www.koozarch.com/interviews/> (rövid interjúk friss képi világú építészeti tervek alkotóival)

0. feladat munkarészei:

- rövid, 5 perces előadás a választott témáról, vetített képi illusztrációval (a felfedezett képi nyelv bemutatása a többi csapatnak)
- előadás pdf-ben, gyűjtött képi anyag egy mappába feltöltve a Teams felületen (a feldolgozott témák a félévet összefoglaló kiadványba is bekerülnek)

Prezentáció:

2020 február 25. (3. óra) csütörtök 15.15

1. feladat - HELYZETKIHASZNÁLÁS – Taktikai gondolkodás

A félév első felében az AQB elsőre kiismerhetetlen, összetett, a rehabilitált gyárépületektől az informálisan, spontán alakuló független műhely-sorokon keresztül a terület végén található burjánzó domboldalig húzódó területének feltérképezésével foglalkozunk. Az első helyszínbejárás alkalmával két fős csoportokban keresünk inspiráló helyszíneket, helyzeteket az AQB területén. Az egész negyed teljes rendezésétől független mikro beavatkozások, ideiglenes építmények, toldalékok, pavilonok, beavatkozások helyeit, azaz rövidtávú "taktikai" lehetőségeket keresünk.

Cél a helyszín megismerése, az adott helyzet gondos megfigyelése, részletező felrajzolása. Példaként felvetünk pár lehetséges funkciót illetve problémát, ezek pontos programjai szabadon fejlesztendők, módosítandók, sőt, egészen új funkciók is javasolhatók:

1. tetőterasz újragondolása (rendezvénytér tetőszintű kiszolgáló helyiségekkel, árnyékolással, többféle használatnak való megfelelés)
2. Kiállítótér bejárata (bejárata megteremtése a központi udvarból a kiállítótérbe, látható és figyelemfelkeltő műtárgy)
3. Kézműves sörfőzde a pince egyik járatában
4. Titkos kert (hátsó zöld sziget hasznosítása, üvegház, komlóültetvény vagy tetszőleges más, egyszerű funkció)
5. Tető nélküli műhely hasznosítása (kültéri, ideiglenes funkció, pl. kertmozi)
6. Kerítés újragondolása (bejárati pavilon, kerítés, forgalmas úttól való védelem kérdése)
7. Arsenale épület belakása (büfé, gasztro)
8. Ideiglenes AQB fesztivál építmény az udvaron (színpad, info, bármi)

A feladat kidolgozása során óráról órára következetes munkavégzés folyik, melynek vezérfonalát a rajz, mint munkamódszer adja (gyors egyvonalas skiccek, helyszíni rajzok részletezése, rajzok pontosítása és folyamatos fejlesztése).

1. feladat beadandó munkarészek digitális formátumban (a megadott lapsablon használatával, A3 méretben) formátumban:

- a terv lényegét legjobban bemutató, a tervet érthetővé tevő, vonalas, részletező, grafikai igényességgel megrajzolt 1-1 db **alaprajzi és metszeti rajz** - 1:500-1:50 léptékben (lehet akár axonometrikus, perspektivikus, robbantott is...)
- 1 darab **atmoszférikus látványterv**, amely a részletek és a pontos működés bemutatásának igénye nélkül egyetlen festménybe sűríti az üzemi könyvtár hangulatát. A feladat fontos része a legjobb képarány, kívágot megtalálása, a beavatkozás lényegének egyetlen pillanatfelvétellel való sűrítése. A kép létrehozásához használjuk a félév elején megismert képi eszközöket, akár ezek parafrázisaként, átirataként is értelmezhető a születő kép.
- 750-1500 karakternyi igényes megfogalmazású **kísérőszöveg**, amely kiegészíti, magyarázza, árnyalja a rajzos munkarészeket, lehet saját szöveg, vagy akár a tervet szépen illusztráló idézet - a megadott lapsablon használatával, A3 méretben

Vázlattevé:
Vázlattevé pótlása:

2020 április 8. csütörtök 15.15

2020 április 15. csütörtök 15.15

2. feladat - UDVAR RENDEZÉSE - Stratégiai gondolkodás

A második feladat fókuszában a művészeti központ Nagytétényi úthoz közvetlenül kapcsolódó bejárati udvara áll. A tervezési feladat az udvar rendezése, az AQB láthatóvá tétele, az udvaron az egész negyed és látogatói számára közösségi terek létrehozása. Az első feladat tanulságait felhasználva a második feladat során hosszútávú, stratégiai fejlesztési irányokat keresünk.

Részletezett tervezési program meghatározása helyett a hallgatói csapatok átfogó javaslatait várjuk az egész udvar használatára az alábbi gondolatindító kérdések mentén?

- Mely meglévő épületek használhatóak, hasznosíthatóak az udvaron? Milyen beavatkozások szükségesek ehhez (belakás, bővítés, visszabontás, stb.)
- Milyen arányban keveredik az ipari örökség és az új kortárs elemek? Mi a viszonyuk egymáshoz?
- A gyárterület ipari múltjának mely rétegei tárhatóak fel, mutathatóak meg a beavatkozással?
- Hogyan lehet lejutni a pincébe (és miért érdemes lemenni)?
- Létezik-e olyan inspiráló új használat, ami tovább erősíti az udvar központi, közösségi jellegét?
- Kik számára nyitott az AQB területe?
- Hogyan tudja az udvar a hétköznapi használat mellett az ideiglenes, fesztiváli alkalmakat is kiszolgálni?
- Milyen kiszolgáló funkciók biztosítására van szükség?
- Szükséges-e új épület, építmény elhelyezése az udvarban?
- Hogyan oldható meg egyszerűen az udvar tehermentesítése a parkolás kérdése?
- Biztosítható-e az ipari épületek akadálymentes használata?

2. feladat beadandó munkarészek digitális formátumban (a megadott lapsablon használatával, A3 méretben):

- a terv lényegét összegző bemutató, a tervet érthetővé tevő, vonalas, részletező, grafikai igényességgel megrajzolt 1 db **axonometria** - 1:100-1:50 léptékben
- átnézeti **helyszínrajz** - 1:200-1:500 léptékben
- 1 darab **atmoszférikus látványterv**, amely a részletek és a pontos működés bemutatásának igénye nélkül egyetlen festménybe sűríti az üzemi könyvtár hangulatát. A feladat fontos része a legjobb képarány, kívágot megtalálása, a beavatkozás lényegének egyetlen pillanatfelvétellel való sűrítése. A kép létrehozásához használjuk a féltév elején megismert képi eszközöket, akár ezek parafrázisaként, átirataként is értelmezhető a születő kép.
- 750-1500 karakternyi igényes megfogalmazású **kísérőszöveg**, amely kiegészíti, magyarázza, árnyalja a vizsgálatot és az ötvényeket, lehet saját szöveg, vagy akár a tervet szépen illusztráló idézet - a megadott lapsablon használatával, A3 méretben

Leadás: 2020. május 14. péntek 12.00 óra
Pótleadás: 2020 május 21. péntek 12.00 óra

A félévi kiírás részét képező mellékletek:

- archív fotók, történeti térképek
- levéltári tervek
- műemléki dokumentáció (scan)
- a gyárépület felmérési terve (AC)
- AQB imázsfilmek
- TT1 Olvasófüzet 2021
- a tanszék grafikai arculati csomagja

Olvasófüzet:

- Hilde Østby és Ylva Østby: Titokzatos memória – A felejtés és emlékezés könyve (részletek)
- Varga Piroska: Kultúrgyárak (részletek) c. DLA értekezése (részletek)
- Jósai Ágnes: Átváltoz(tat)ás – Adaptív újrahasznosítás c. DLA értekezése (részletek)
- Javier Mozas: REMEDIATE, REUSE, RECYCLE Re- processes as Atonement (részletek)
- Pazár Béla: Egy továbbépítés rétegei
- Tomay Tamás: 33 terv, 99 mondat (részletek)
- Aldo Rossi: A város építészete – Az emlékművek és a tartósság elmélete (részlet)
- Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részlet)

További ajánlott linkek:

- [az Art Quarter Budapest honlapja](#)
- [cikk az Art Quarter Budapestről a welovebudapest-en](#)
- [Martin Pilsitz: A 19. századi sörfőzdeipar épület- és építménytípusai](#)
- [az AQB művészei és bérlői](#)
- [Bán Dávid írása az Art Quarter Budapestről az epiteszforum.hu-n](#)

Meghívott előadók

- Kukla Krisztián az AQB és a kortárs művészet működéséről, kurátori munkáról, hasonló európai művészeti campusokról, rezidencia programokról
- friss diplomás hallgatók rajzolásáról: Hegymegi Juli, Nagy Stefánia, Surján Borka, Szántó Hunyor
- Jósai Ágnes: Átváltoz(tat)ás c. doktori dolgozatáról
- Máté Tamás, Vass-Eysen Áron és a Víztorony

Az egyes órák helyszíne, programja és a határidők a következők:

DÁTUM	ÓRA	PROGRAM	HELYSZÍN(EK)	AZ ÓRA MENETE
febr. 11.	I.	helyszínlátogatás	online (Zoom) illetve AQB	- bevezető előadás, bemutatkozás - 0. feladat kiadása - helyszínbemutató időpontja: febr. 13. szombat 9.00-12.00 (1222 Budapest Nagytétényi út 48-50.)
	II.	bevezető előadás, meghívott ea.	online (Zoom)	- konzultáció (helyszínválasztás és program)
febr. 25.	III.	konzultáció	online (Zoom)	- 0. feladat bemutató előadásai - konzultáció (helyszín rajzai, variációk)
márc. 4.	IV.	konzultáció	online (Zoom)	- Jósza Ágnes előadása - konzultáció (konceptió pontosítás)
márc. 11.	V.	konzultáció	online (Zoom)	- Surján Borka és Nagy Stefi előadása - konzultáció (szöveg és látványterv)
márc. 18.	VI.	konzultáció	online (Zoom)	- Hegymegi Juli és Szántó Hunor előadása - konzultáció (simítgatás)
márc. 25.	-	Vázlattevé hét	-	-
ápr. 1.	-	Tavaszi szünet	-	-
ápr. 8.	VII.	VÁZLATTEV	online (Zoom)	- 1. feladat bemutatása és kiértékelése - 2. feladat bevezető előadása
ápr. 15.	VIII.	konzultáció	online (Zoom)	- 1. feladat pótbemutató - Kukla Krisztián előadása - konzultáció
ápr. 22.	IX.	konzultáció	online (Zoom)	- Kronavetter Péter előadása (Goldberger gyár) - konzultáció
ápr. 29.	X.	Konzultáció	online (Zoom)	- Máté Tamás és Vass-Eysen előadása (Víztorony) - konzultáció
máj. 6.	XI.	Konzultáció	online (Zoom)	- konzultáció
máj. 13.	-	Feldolgozási hét	-	-
máj. 14.	-	LEADÁS	-	- péntek 12.00
máj. 21.	-	PÓTLEADÁS	-	- péntek 12.00 óra (különeljárás díjjal)
	-	ZÁRÓ PREZENTÁCIÓ	-	- később pontosított időpontban (AQB tetőterasz)

2021. január 30.
Kronavetter Péter